

AMNISTIA
INTERNACIONAL

ÍNDEX TEMÀTIC

I. Guia per a Educadors i Educadores

Orientacions didàctiques 2

Textos previs i adopció de la DUDH 3

Valor jurídic de la DUDH 4

El llegat de la Declaració 4

Preàmbul: els fonaments de la DUDH 6

Els drets que conté la DUDH 6

Reptes i desafiaments 60 anys després 9

Mobilitzar-se pels Drets Humans dóna resultat 10

Actua: propostes d'acció 12

Bibliografia 12

Recursos didàctics a la web 12

Filmografia 13

II. Propostes didàctiques

Activitats didàctiques per a Educació Primària 14

Activitats didàctiques per a Educació Secundària 18

Activitats didàctiques per a Batxillerat i Educació de Persones Adultes 26

DEL DRET I DEL REVÉS 4
MATERIALS PER A L'EDUCACIÓ EN DRETS HUMANS

DECLARACIÓ
UNIVERSAL
DELS DRETS
HUMANS

FITXES
PER TREBALLAR A CLASSE

PRIMÀRIA

ACTIVITATS
DIDÀCTIQUES
PER A EDUCACIÓ
PRIMÀRIA

LA GRAN PROVA DELS COLORS

Nota per a educadores i educadors: Recomanem aquesta activitat inicial, adaptable al temps disponible, per provocar la reflexió sobre la discriminació i com a punt de partida de la resta d'activitats.

Objectiu: Experimentar a través del joc situacions de desigualtat i de falta de respecte a la seva dignitat perquè reflexionin sobre el que han viscut i els ajudi a entendre els drets, la necessitat d'aquests drets i les seves característiques.

Edat: A partir de 10 anys.

Material necessari:

- Cartolines de colors per a les figures geomètriques dels subgrups.
- Sobres amb papers per a les pistes de la segona prova i amb papers per a les escenes de la tercera prova.
- Dolços o llapis de colors per als premis dels participants.

Es recomana realitzar la prova en un espai ampli i sense trastos.

Desenvolupament: Tres proves de manera que en cadascuna, un dels subgrups estigui clarament en avantatge per damunt dels altres. Així, tots experimentaran què és jugar amb regles del joc discriminatòries.

1. Es formen tres subgrups. Es recomana 10 com a màxim. Si hi ha més participants es repetirà l'activitat en grups.
2. A cada subgrup se li assigna un color.
3. Cada subgrup rep un distintiu de cartolina amb una figura geomètrica espe-

cífica, del color que se li ha assignat, a mode de *pin* que el distingeixi.

4. Se li diu al grup que ha estat escollit per participar en una trobada que es celebra cada 50 anys, representant el seu color.
5. Passaran tres proves per a les quals s'han estat preparant anys i en cadascuna podran aconseguir un premi (uns dolços, llapis de colors, una altra cosa, sempre que n'hi hagi en quantitat suficient per a tot el grup).
6. L'exercici finalitza amb l'avaluació del mateix.
7. Al final, els i les participants s'asseuran conjuntament per conèixer-se i intercanviar salutacions, gaudir dels seus premis i reconèixer què be ho ha fet el grup vencedor.
8. Es requereix una mica més d'una hora per completar l'activitat, de manera que hi hagi temps perquè tot el grup expressi els seus sentiments i opinions. Si no hi ha prou temps, el debat final o posada en comú pot ajornar-se per a un altre moment o, en lloc d'això, proposar una redacció, l'elaboració d'un cartell, etc.

1ª Prova: “La cursa de la sort”

Cada subgrup ha de fer una petita cursa. S'anomena “de la sort” perquè a cada subgrup se li posarà una dificultat: un grup anirà amb els ulls embenats; un altre podrà utilitzar els braços per desplaçar-se (reptant); el tercer no tindrà cap limitació.

2ª Prova: “L'enigma ocult”

Tindrem un objectiu ocult que cal descobrir (per exemple, un llibre). Les pistes estaran guardades en diversos sobres. A un dels subgrups (que no sigui el que ha guanyat a la primera prova) se li donaran

pistes fàcils o molt fàcils. Als altres dos se'ls donaran pistes en un altre idioma, anglès, francès o inventat, amb metàfores sense sentit, etc.

3ª Prova: “La imatge del mil·lenni”

A cada subgrup se li donarà un full de paper on es descriurà una situació diferent que han de representar. Al subgrup que no hagi guanyat cap de les proves anteriors se li demanarà que representi una situació molt fàcil (una classe, un restaurant, una estació de tren...). A un altre subgrup se li donarà un espai on amb prou feines hi càpiguen, i al tercer una situació difícil, per exemple, el cel, l'infern...

Avaluació: Quan finalitzin les proves es debatrà sobre:

- Com ens hem sentit?
- Què ha passat?
- Ha estat just?
- Què sentia quan la injustícia m'afectava a mi o al meu grup?
- Com em sentia guanyant amb tanta facilitat?
- Hauríem de tenir les mateixes oportunitats? Per què?
- Som tots iguals? Per què?
- Què fem amb els premis? Han estat guanyats realment? Els repartim?
- Quina relació hi ha entre aquest joc i els drets humans?

Per ajudar els participants, els educadors i educadores guiaran les conclusions cap als conceptes d'igualtat dels éssers humans, la dignitat, els drets i les seves característiques.

Activitat elaborada per: Esperanza Lejerreta y Belén Lainez Muñoz.

LES CATIFES VOLADORES

Objectiu: Reflexionar sobre la interrelació dels drets i sensibilitzar sobre el treball infantil, el dret a l'educació, el dret de no patir més maltractaments i a la llibertat d'expressió.

LES CATIFES VOLADORES

"Quan tenia 4 anys, Iqbal Masih fou cedit com a treballador forçat a l'amo d'una fàbrica de catifes, a canvi d'un préstec de 600 rupies (12 dòlars) que l'amo de la fàbrica va concedir al pare d'Iqbal. El noi va començar a treballar més de 12 hores diàries fent catifes, però degut als elevats interessos que havia imposat l'amo sobre el préstec, el deute del pare d'Iqbal s'anava fent cada cop més gran, fins que va arribar a 13.000 rupies. Durant aquest temps maltractataren i colpejaren l'Iqbal en diverses ocasions, i fins i tot, va ser encadenat al teler. L'any 1992, gràcies a

Edat: A partir dels 8 anys.

Material necessari: Fitxa 1 (pàgina 16).

Desenvolupament:

1. Es procedeix a la lectura de la narració "Les catifes voladores". Tot i estar explicada com un conte, és la història real de Iqbal Masih, activista pakistaní que fou assassinat amb 14 anys per defensar els drets d'altres menors esclaus com ell, que treballaven als telers pakistanís.
2. Es procedeix a explicar que hi ha països on els menors d'edat no van a escola, sinó que són obligats a treballar en llocs foscos, amb poc menjar i condicions molt dures, teixint catifes (com l'exemple del conte que ha llegit) i, a més, sense rebre un sou.
3. Es demanarà a cada participant que faci un dibuix representant l'Iqbal.
4. Posteriorment, cada participant expressarà els seus sentiments respecte d'aquesta història.

**FITXA
1**

les gestions del Front d'Alliberament del Treball Forçat (FLTF), una organització que s'ocupa de casos com el d'Iqbal, va poder abandonar la fàbrica. Al Pakistan hi ha una llei que prohibeix els treballs forçats, tant de menors com de persones adultes, però és molt poc respectada. Iqbal va començar a anar a una escola del FLTF per a menors alliberats del treball forçat i va començar a participar activament en l'alliberament d'altres infants. Tot i ser encara un nen, parlava en públic exposant el seu testimoni sobre la realitat dels treballs forçats infantils. L'any 1994 fou guardonat amb el "Premi Reebok a la joventut en acció", cosa que el va fer encara més popular".

EL PAÍS IMAGINARI

Objectiu: Reflexionar sobre la idea que els drets acostumen a basar-se en necessitats. Analitzar la coincidència de necessitats en un grup de persones.

Edat: A partir de 8 anys.

Material necessari: Llapis i paper.

Desenvolupament:

1. Per a aquesta activitat es formaran grups de 5 o 6 persones.
2. Per als primers cicles, se'ls podrà lliurar una llista inicial de drets –però no tancada- i ens assegurarem que entenen bé el concepte de "dret".
3. Es procedeix a la lectura de l'escena següent:

"Imagineu que acabeu de descobrir un país nou, on no hi ha viscut mai ningú i on no hi ha lleis ni reglaments. Juntament amb el vostre grup, sereu els primers habitants d'aquesta nova terra. No sabeu quina posició social ocupareu en aquest nou país".
4. Individualment, cada participant haurà d'escriure una llista de tres drets que cal garantir a tothom en aquest país.

UN NIVELL DE VIDA ADEQUAT

Objectiu: Crear un debat sobre l'article 25 de la Declaració que tracta del dret a un nivell de vida adequat. Reflexionar sobre el repartiment desigual de la riquesa.

Edat: 10 - 12 anys.

Material necessari: Text de l'article 25 de la Declaració i articles de premsa relacionats amb la seva vulneració.

Desenvolupament: Aquesta activitat té diverses parts. Es pot dur a terme en una classe o vàries.

5. Dintre cada grup, s'arribarà a un acord sobre una llista de 10 drets que es consideren importants.
6. Cada grup haurà d'inventar un nom per al país, que escriuran juntament amb la seva llista de drets en un full gran de paper.
7. Cada grup presenta la seva llista a la resta de la classe explicant perquè consideren fonamental cada dret.
8. Mentrestant, l'educador o educadora apuntarà a la pissarra tots els drets enumerats pels grups. Si alguns drets es repeteixen, s'hi posarà una creu al costat.
9. Quan els grups hagin acabat la seva presentació, es demanarà als participants que identifiquin els drets que coincideixen o els drets que es contradueixen.
10. També es demanarà que responguin a les següents preguntes:
 - a. Falta algun dret?
 - b. Es poden agrupar alguns drets semblants?
 - c. Fins a quin punt aquesta llista és representativa de la realitat?
 - d. Es pot suprimir algun dret? Què passaria llavors?

1. Llegir l'article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans:
 - a. "Tota persona té dret a un nivell de vida adequat que li asseguri, així com a la seva família, la salut i el benestar, i especialment l'alimentació, el vestir, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris; té també dret a les assegurances en cas d'atur, malaltia, invalidesa, viduïtat, vellesa o altres casos de pèrdua dels mitjans de subsistència per circumstàncies independents de la seva voluntat.
 - b. La maternitat i la infància tenen dret a una cura i assistència especials. Tots els infants nascuts de matrimoni o fora del matrimoni, tenen el mateix dret a protecció social."

2. Formar amb l'alumnat grups de 4 o 5 participants.

3. A cada grup se li proposa debatre sobre aquestes preguntes:

- a. Què s'entén per "un nivell de vida adequat"?
- b. A qui pot correspondre decidir què és un nivell de vida adequat?

c. De quines de les coses que ara gaudim podríem prescindir?

4. Cada grup buscarà informació a la premsa sobre situacions en les quals no es respecti el dret a un nivell de vida adequat.

5. A partir de la informació reunida i després d'investigar i debatre sobre el tema, cada grup haurà de realitzar un petit mural que faci al·lusió als temes següents:

- Habitatge
- Alimentació
- Sanitat
- Pensions
- Protecció de la maternitat
- Protecció de la infància

6. Analitzar conjuntament l'opinió que els mereix que bona part de la població mundial passi gana mentre un dels problemes de salut més importants del món desenvolupat és l'obesitat i també que els seus habitants es gasten milers de milions en dietes i productes per aprimar-se.

7. Escriure una redacció sobre un dia en la vida dels nens i nenes del carrer, de vuit anys d'edat, que s'han de buscar aliment i aixopluc.

